

Plánování a čerpání dovolené: nároky zaměstnanců a zaměstnavatelů

31.5.2023 - Lucie Korbeliusová | DTest

Kdo určuje čerpání dovolené?

Zaměstnavatel je povinen určit čerpání dovolené zaměstnanci tak, aby byla vyčerpána v tom kalendářním roce, za který dovolená náleží. Základním pravidlem je, že dovolenou určuje zaměstnanci zaměstnavatel, ale měl by při určování dovolené rovněž přihlédnout kromě provozních potřeb i k oprávněným zájmům zaměstnance. Dle zákoníku práce jsou zaměstnavatelé povinni mít na daný kalendářní rok připravený plán čerpání dovolené. Zaměstnavatel ve většině případů rozhoduje o poskytnutí dovolené a může dovolenou zrušit nebo z ní zaměstnance odvolat, a to i v případě, kdy volno zaměstnanci již prokazatelně schválil.

Kdy si začít organizovat dovolenou?

Obecně je nejlepším postupem pro zaměstnance, kteří chtějí mít jistotu, než uhradí jakoukoliv zálohu či částku za dovolenou, aby před její úhradou požádali zaměstnavatele o určení čerpání dovolené na vámi požadovaný termín. „Až v okamžiku, kdy zaměstnavatel termín dovolené prokazatelně schválí/určí, je vhodné hradit jakékoliv náklady na dovolenou, jelikož teprve od tohoto okamžiku za náklady případně zrušené dovolené zaměstnavatel odpovídá,“ vysvětluje Eduarda Hekšová, ředitelka spotřebitelské organizace dTest.

Kdy může zaměstnavatel zrušit nebo odvolat zaměstnance z dovolené?

„Zaměstnavatel má právo zaměstnanci zrušit dovolenou kdykoliv,“ upřesňuje Eduarda Hekšová a doplňuje: „Nemůže však takto postupovat zlomyslně nebo bezdůvodně, mělo by se jednat o zcela výjimečné situace.“ Takovou zcela výjimečnou situací jsou například vážné a náhlé provozní okolnosti, které jsou ve svém řešení vázány na zaměstnance zrovna čerpajícího dovolenou. Zrušení dovolené zaměstnanci by tak mělo být až tou poslední možností, ke které by zaměstnavatel měl přistoupit.

Zaměstnavatel je tedy dle zákoníku práce oprávněn zaměstnance z dovolené odvolat. Na druhou stranu, zaměstnanec není v žádném případě povinen být v době čerpání dovolené k zastížení a v praxi tak může být problematické danému zaměstnanci informaci o zrušení jeho dovolené doručit.

„Pokud zaměstnavatel změni dobu čerpání dovolené nebo zaměstnance z dovolené přímo odvolá, musí mu pak také nahradit náklady, které zaměstnanci bez jeho zavinění vznikly,“ upřesňuje Eduarda Hekšová. V případě zrušení již zaplacené dovolené je zaměstnavatel povinen proplatit částku, kterou zaměstnanec za dovolenou uhradil, popřípadě storno poplatky za zrušení zájezdu, náklady na pojištění a další související prokazatelné náklady. Zaměstnanec je povinen náklady, které v souvislosti se zrušením dovolené vznikly, zaměstnavateli prokázat prostřednictvím dokladů o zaplacení. Jestliže zaměstnavatel odvolá zaměstnance z dovolené a je předpoklad, že se dotyčný na dovolenou ještě bude vracet, musí mu zaplatit obě cesty.

V případě podezření zaměstnance na zneužití práva zaměstnavatelem na zrušení dovolené, může zaměstnanec podat podnět na příslušný inspektorát práce. V případě, že zaměstnavatel neuhradí zaměstnanci prokazatelné náhrady nákladů, je pak zaměstnanec oprávněn domáhat se náhrady nákladů soudní cestou.

Pokud spotřebitelé mají otázky k tomuto tématu, mohou se obrátit na bezplatnou spotřebitelskou poradnu dTestu, a to elektronicky na www.dtest.cz/spotrebitelska-poradna nebo telefonicky na číslo 299 149 009.

dTest, o.p.s. je největší českou spotřebitelskou organizací, která v ČR působí již od roku 1992. Je vydavatelem spotřebitelského časopisu dTest, na jehož stránkách jsou publikovány výsledky nezávislých a objektivních testů produktů, varování před nebezpečnými a zdravotně závadnými výrobky, informace o spotřebitelských právech a rady, jak tato práva účinně uplatňovat. dTest je součástí mezinárodní organizace International Consumer Research and Testing (ICRT) a evropské spotřebitelské organizace BEUC.

Poradenská linka časopisu dTest – 299 149 009 – je v provozu každý pracovní den od 9 do 17 hodin a spotřebitelé na ní mohou konzultovat s právními poradci časopisu dTest nejrůznější spotřebitelské problémy, a to za cenu běžného tarifu volání. Od spuštění v roce 2010 této možnosti využily již desetitisíce spotřebitelů a poradenská linka časopisu dTest se tak stala první a nejvyhledávanější cestou k řešení potíží, se kterými se zákazníci na trhu setkávají.

<https://www.dtest.cz/clanek-10231/dtest-planovani-a-cerpani-dovolene-naroky-zamestnancu-a-zamestnavatele>